

RESULTS OF THE RESEARCH "HAPPINESS AT THE UNIVERSITY"

VOLOSHOK Olena, NOZDRINA Larysa

In Happiness And Contemporary Society : Conference Proceedings Volume (Lviv, March, 20-21, 2020). Lviv: SPOLOM, 2020. P. 283-287.

ISBN 978-966-919-593-7

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ "ЩАСТЯ В УНІВЕРСИТЕТІ"

ВОЛОШОК Олена, НОЗДРИНА Лариса

// Щастя та сучасне суспільство : збірник матеріалів міжнародної наукової конференції (Львів, 20-21 березня 2020 р.). – Львів: СПОЛОМ, 2020. – С. 283-287.

ISBN 978-966-919-593-7

VOLOSHOK Olena

PhD, Associate Professor

Ivan Franko National University of Lviv (Lviv, Ukraine)

NOZDRINA Larysa

PhD, Associate Professor

Lviv Institute "Banking University" (Lviv, Ukraine)

RESULTS OF THE RESEARCH "HAPPINESS AT THE UNIVERSITY"

ВОЛОШОК Олена

кандидат психологічних наук, доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка (Львів, Україна)

НОЗДРИНА Лариса

кандидат економічних наук, доцент

Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи» (Львів, Україна)

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ "ЩАСТЯ В УНІВЕРСИТЕТІ"

The article describes the results of the research "Happiness at the University". The survey was attended by 323 students and teachers from universities in Lviv, Kharkiv, Cherkasy and Kyiv. In article is noting that the survey was conducted using GoogleForms and respondent's answers were analyzed with the software STATISTICA. The article presents interpreted answers, measured the level of happiness, identified the factors of happiness in the University's educational process and the characteristics of happiness in Internet. The article indicates that happy students and teachers, could create a foundation for continuous improvement (kaizen) of activities and to strengthen University's competitiveness.

Дослідники з'ясували, що щастя передує важливим результатам та показникам процвітання: щасливі люди просто діють краще, зокрема Дж. Сазерленд зазначає важливість щастя для успіху будь-якої діяльності: йому вдалося потроїти продуктивність проектної роботи тільки питаючи, що може зробити людей щасливішими [1]. Тому нами було запропоновано дослідження «Щастя в Університеті» [2], яке дозволило опитати студентів та викладачів різних ВНЗ, графічно інтерпретувати їх відповіді, виміряти рівень щастя і виявити чинники щастя як в реальному навчальному процесі вишів, так і особливості щастя в мережі. При складанні анкети за рекомендацією Дж. Сазерленда [1] нами було використано "показники щастя" і запитання про те, що може зробити людей щасливішими, а для 2-ї частини анкети "Щастя в мережі" – звіт World Happiness Report 2019, де вказується, що надмірне використання цифрових гаджетів не сприяє підвищенню щастя людини [3].

Було проведено онлайн-опитування на тему «Щастя в Університеті» засобами хмарного сервісу «Google Форми». В опитуванні взяли участь 323 студенти та викладачі різних вищих навчальних закладів Львова, Харкова, Черкас та Києва, відповіді яких були опрацьовані за допомогою пакету статистичного аналізу STATISTICA.

Отримані результати дозволяють стверджувати:

- студенти і викладачі всіх вишів загалом щасливі (медіана – 7 балів з 10) 79,3% респондентів задоволені своїм життям у ВНЗ і лише 20,7% респондентів не задоволені;
- 76,4% вважають, що чинниками щастя є матеріальні, духовні та суспільні блага разом, 14,6% – тільки духовні блага, 3,4% – матеріальні блага, 2,2% – суспільні блага і 3,4% не можуть відповісти на дане питання (рис.1).

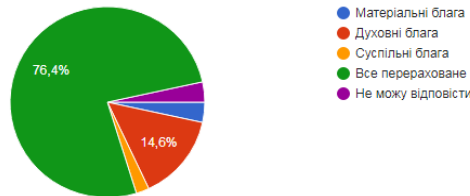
З досліджень американського психолога Е.Діенера виявлено, що щастя не у грошах. Хоча населення багатих країн в середньому щасливіше, ніж у бідних. З іншого боку – рівень щастя найбагатших американців лише трохи перевищує середні показники по країні. Т.Кассер виявив, що для тих, хто на перше місце ставить стосунки, особисте зростання і користь для суспільства, характерна дуже висока задоволеність життям [4]. Отже, студенти розглядають щастя комплексно, бо наявність грошей без друзів у юнацький період та період ранньої дорослості не принесе їм бажаного задоволення. Саме у цей віковий період, за даними Г.Крайг, пріоритетним завданням є не тільки особистісне і професійне самовизначення, а також і встановлення міжособистісних стосунків для близького, інтимного спілкування [5].

- 69,2% відповіли, що часто бувають щасливі, 23,7% – інколи, 3,7% дали відповідь, що не часто бувають щасливі та 3,4% не можуть дати відповідь (рис.1);
- молоді люди загалом щасливіші, аніж старші (за іншими дослідженнями, і з віком рівень щастя знижується майже лінійно), а в нашому дослідженні більшість респондентів це молоді люди – студенти (92,3%);

Наші результати дослідження підтверджують дані опитування, яке було проведене у травні 2018 р. Київським міжнародним інститутом соціології. Так, дослідження засвідчило, що молоді люди загалом щасливіші, аніж старші.

На Вашу думку чинниками щастя є :

322 відповіді

Ви часто буваєте щасливі?

321 відповідь

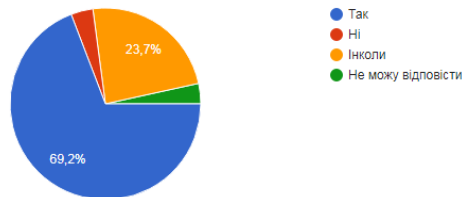

Рис. 1. Діаграма відповідей респондентів на питання «На Вашу думку чинниками щастя є?» та «Ви часто буваєте щасливі?» (досліджено авторами)

Зокрема, серед молоді віком 18-29 років щасливими почувалися 79%, серед тих, кому 30-39 років – 72%, 40-49 років – 65%, 50-59 років – 57%, 60-69 років – 47%, старше 70 років – 45%. Зниження частки щасливих із віком пов'язане із погіршенням здоров'я, а також більш хистким матеріальним становищем і самотністю, які часто спіткають літніх людей [6].

На питання «Що потрібно для повного щастя?»:

- 133 (41,3%) опитаних відповіли, що не вистачає грошей;
- 123 (38,2%) відповіли, що їм потрібна самореалізація;
- 105 (32,6%) – вільного часу;
- 102 (31,7%) впевненості в завтрашньому дні і лише 65 (20,2%) сказали, що для повного щастя мають все.

Попри те, що гроші не виступають для студентської молоді основним чинником щастя, як засвідчили попередні відповіді, але все ж таки є відчуття того, що не всі матеріальні потреби є задоволеними. Це пов'язано з тим, що рівень і якість життя багатьох людей в Україні, зокрема і молоді, залишається на невисокому рівні. Сучасна молодь прагне вчитись у престижному освітньому закладі, добре одягатись, користуватись сучасними гаджетами, відвідувати місця відпочинку та розважальні заклади для підтримки певного соціального статусу у групі однолітків. Щодо самореалізації, то згідно А.Маслоу, самоактуалізація – це найвища ланка у ієрархії потреб будь-якої людини. Власне, для того щоби почувати себе щасливим людина прагне до самоактуалізації свого потенціалу, яка може виявлятися у самореалізації особистості в певній сфері діяльності. Щодо вільного часу, то сьогоднішнє суспільство надає безліч можливостей для сучасної молоді.

Тому переважна більшість студентів поєднує навчання з роботою, має багато прагнень, які хоче реалізувати. Проте, не кожен з них завжди вміє спланувати свій час, адекватно оцінити свої можливості та ресурси. Це призводить до того, що молоді бракує вільного часу для задоволення власних потреб. Впевненість у завтрашньому дні – це потреба кожної людини. Проте, на жаль, соціально-економічна та політична ситуація, яка склалась у нашій державі, не сприяє цьому. Війна на сході країни, затримка з виплати зарплат і стипендій, зростання цін на продукти та послуги для населення, надмірне навантаження, яке падає на плечі сучасного студента, який поєднує навчання і роботу ускладнюють набуття впевненості у стабільному майбутньому.

На питання «Що потрібно, щоб Ви були щасливі у ВНЗ?» було надано такі відповіді:

- позитивна атмосфера в колективі – цю відповідь обрали 176 чол. (55,9%), партнерські стосунки між студентами та викладачами – 117 чол. (37,1%), менше лекцій та більше практики – 112 чол. (35,6%), краще технічне та програмне забезпечення – 96 чол. (30,5%), більше державних місць – 80 чол. (25,4%), мережа WiFi – 61 чол. (19,4%), індивідуальні завдання – 22 чол. (7%);
- 89,4% погоджуються і лише 5,6% не погоджуються з тезою «Щаслива людина у ВНЗ/на робочому місці є продуктивнішою», і тільки 5% не можуть дати відповіді;

- 114 респондентів (35,5%) оцінюють свій рівень щастя щодо своєї ролі в Університеті на "4" (за 5-бальною шкалою), 64 респонденти (19,9%) – на "5", середньо оцінюють рівень щастя на "3" – 90 респондентів (28%), решта респондентів оцінюють рівень щастя як нещасливий, а це 16,6%;
- 103 чол. (32,1%) оцінюють рівень щастя щодо Університету в цілому на "4", 93 респонденти (29%) – на "3", найвище оцінюють рівень щастя на "5" – 71 респондент (22,1%), решта респондентів оцінюють рівень щастя як нещасливий, а це 16,8%;
- 40,9% респондентів нераціонально використовують свій час в мережі Інтернет, але їх це влаштовує; наступні 26,3% думають, що вони раціонально використовують свій час (8,4% вважають, що це об'єктивно саме так); 24,4% – нераціонально і тому хочуть щось змінити;
- найбільше часу поглинають соціальні мережі (75,5%), далі йдуть відеохостинги (13,2%), Інтернет серфінги (6,3%), онлайн ігри (3,8%).

Соцмережі, безперечно, об'єднують людей і долають самотність, але люди починають відчувати штучність спілкування онлайн. Соцмережі дають відчуття приналежності без необхідності спілкуватися віч-на-віч, це спосіб знайти однодумців, і відтак відчуті свою значущість. На думку професора психології Бостонського університету та експерта із дослідження емоцій С. Гоффмана відсутність віртуального зв'язку зі світом миттєво починає викликати "цифрову тривогу" і стійке бажання негайно повернутися в онлайн. Люди, які відчують, що не здатні позбутися звички, почуваються нещасними. Щоб знизити тривожність, пов'язану з використанням соціальних медіа, потрібно знайти певний компроміс і точно з'ясувати для себе, чому слід змінити поведінку в мережі, наприклад, щоб більше спілкуватися з родиною чи друзями, зазначає Х. Крук, авторка книжки "Щастя необізнаності" (Joy of Missing Out) [7].

Значущий результат дало порівняння відповідей респондентів всіх університетів за питанням «Чи почували б Ви себе щасливіше, якби мали змогу більше витратити часу на саморозвиток і творчість»: найгірші результати отримали студенти з Львівської Політехніки (визнають можливість чи сумніваються), а найкращі Інститут банківських технологій та бізнесу (погоджуються).

Такі результати опитування залежать від індивідуальних особливостей досліджуваних, зокрема їх домінуючих цінностей, потреб, творчого потенціалу. А вони у свою чергу – від сімейного виховання, спрямованості навчального чи робочого колективу, референтної групи та власних задатків. Як було вище наведено, потреба в самоактуалізації є у кожної людини, проте прагнення до її задоволення буде пов'язане із рівнем забезпечення базових потреб людини, зокрема фізіологічних, потреби у безпеці, спілкуванні та визнанні.

- 170 (53,5%) респондентів відповіли, що для того щоб відчувати себе щасливішим в цифрових ЗМІ потрібно проводити 1-3 години в день, 81 (25,5%) респондент - до 1 години в день, 51 (16%) респондент – 3-5 годин в день і лише 16 (5%) почували б себе щасливіше, якби проводили в цифрових ЗМІ більше 5 годин;
- наступні порівняння всіх університетів за віком показали значущі відмінності у відповідях вікових груп, з яких випливає, що найзадоволенішими життям у

вищі є респонденти до 18 р. (7-9 балів), і викладачі (25-50 р.) – 6-9 балів. Старшокурсники є критичнішими (6-8 балів);

- за своєю роллю в Університеті найщасливіші викладачі (25-50 р.) – 3-5 балів, а за щастям в Університеті загалом є першокурсники (вікова група до 18 р.), які обрали відповідь від 3-х до 5-ти балів;
- чоловіки щасливіші ніж жінки від пасивного дозвілля наодинці.

Жінкам важко відчувати себе щасливими, коли доводиться стикатися з очікуваннями соціуму та його обмеженнями. Порівняно з чоловіками вони гостріше реагують на несхвалення суспільством. Це призводить до того, що вони частіше ставлять потреби інших вище своїх. В цілому жінкам важливіше, чи правильно вони все роблять, тому власне щастя відсувається на другий план [8]. Тобто жінкам важче розслабитись і отримати задоволення від часу присвяченому собі, пов'язаному з пасивним проведенням дозвілля. Адже, їх мозок орієнтований на певні соціальні стереотипи пов'язані з образом хорошої дружини, господині, матері тощо. Відповідно, заміжня жінка, яка працює чи навчається, прийшовши додому відчуває свій обов'язок задовільнити потреби перш за все близьких людей, а потім вже свої.

- значущого результату у порівнянні вишів за змінними, які оцінюють рівень щастя нами не було отримано, що свідчить про подібність відповідей респондентів щодо вимірів щастя;
- кращі позиції у вимірах щастя мають Львівська Політехніка і Харківський інститут Університету банківської справи, який лідирує серед інститутів Університету банківської справи;
- за порівняннями спеціальностей у Львівському інституті (коефіцієнт конкордації – 0,83569) найщасливішими у Львівському інституті є спеціальності «Облік і оподаткування» і «Соціальне забезпечення». «Економічна кібернетика» займає середню позицію.

В перспективі щасливі студенти разом з щасливими викладачами могли б створити підґрунтя для продуктивної праці в Університеті, якості освітньої послуги, а в результаті безперервного покращення роботи (kaizen), посилити його конкурентоздатність на ринку вищих навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сазерленд Дж. Scrum. Навчись робити вдвічі більше за менший час.- Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2016.- 140 с.
2. Волошок О.В., Ноздріна Л.В. Щастя: психологічні та економічні аспекти// Щастя та цивілізаційний розвиток : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 14-15 листопада 2019 р.). – Львів, 2019 – 60-64 с.
3. The World Happiness Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://worldhappiness.report>
4. Михальчишин Г. Основи психології: навчально-методичний посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 188 с.
5. Крайг Г. Психология развития. – СПб.: Питер, - 2000. – 992 с.
6. Наскільки українці відчувають себе щасливими: статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rubryka.com/infographics/shhastya-ukrayintsi-sotsiologiya/>
7. Цифровий детокс: як позбутися смартфонної залежності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cap-39066678>
8. Чому чоловіки і жінки по-різному відчувають щастя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukr.media/psihologiya/386412/>